

Bryssel 29.4.2020
COM(2020) 315 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Länsi-Balkanin tukemisesta covid-19:n torjunnassa ja pandemian jälkeisessä
elpymisessä**

**Komission panos 6. toukokuuta 2020 järjestettävään EU:n ja Länsi-Balkanin johtajien
kokoukseen**

Komission tiedonanto

Länsi-Balkanin tukemisesta covid-19:n torjunnassa ja pandemian jälkeisessä elpymisessä

I. Johdanto

Länsi-Balkan on olennainen osa Eurooppaa ja yksi Euroopan unionin geostrategisista painopisteistä. Koko alueen lähentyminen EU:hun sai vahvistusta jälleen maaliskuussa 2020, kun jäsenvaltiot hyväksyivät komission ehdotukset liittymisprosessiin sovellettavasta **tehostetusta lähestymistavasta**¹ ja päättivät avata liittymisneuvottelut **Albanian tasavallan** ja **Pohjois-Makedonian tasavallan** kanssa. On erittäin tärkeää, että Euroopan unioni jatkaa vakauden ja vaurauden edistämistä alueella yhteisten strategisten etujen pohjalta.

Länsi-Balkanin kumppanien määrätietoisista toimista huolimatta **covid-19-pandemialla** on ihmisiin kohdistuvien suorien vaikutusten lisäksi **häiriövaikutuksia alueen talouksiin ja ihmisten arkeen**. Se on ennennäkemätön rasite niiden terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmille. Tuhannet kansalaiset ovat vaarassa menettää työpaikkansa, ja valtion väliaikaisilla tukitoimenpiteillä (työttömyysetuudet, verojen ja sosiaaliturvamaksujen lykkäykset/vapautukset jne.) on merkittävä vaikutus julkiseen talouteen. Lisäksi hallitusten on laajennettava nopeasti sosiaalisen suojelun järjestelmien kattavuutta. Pandemia on vaikuttanut myös muuttoliikkeeseen liittyviin yhteisiin ponnisteluihin.

Pandemia vaikuttaa voimakkaasti myös EU:hun, mutta unionilla on erityinen **vastuu ja intressi johtaa maailmanlaajuisia toimia** avun tarjoamisessa sitä tarvitseville kumppaneille etenkin sen välittömässä läheisyydessä. Osana kansainvälisiä toimiaan EU **antaa Länsi-Balkanille välttämätöntä ja poikkeuksellisen laajaa tukea**. EU myöntää alueen maille yli 3,3 miljardia euroa taloudellista tukea vastatakseen välittömään terveyskriisiin ja siitä johtuviin humanitaarisiin tarpeisiin sekä pitkän aikavälin ja rakenteellisiin vaikutuksiin, jotka kohdistuvat niiden yhteiskuntiin ja talouksiin. Alueen eurooppalaiset tulevaisuudennäkymät huomioon ottaen Länsi-Balkanin maita pitäisi kohdella etuoikeutettuina kumppaneina antamalla niiden osallistua useisiin aloitteisiin ja hyödyntää useita välineitä, jotka on varattu EU:n jäsenvaltioille.

EU:n ja Länsi-Balkanin johtajat kokoontuvat 6. toukokuuta 2020 pohtimaan yhteisiä haasteita. Keskustelujen pohjaksi tässä tiedonannossa tarkastellaan **Euroopan unionin solidaarisuutta Länsi-Balkanin maita kohtaan** niiden käsitellessä covid-19:n välittömiä vaikutuksia sekä esitellään keskinäisen yhteistyön alat. Lisäksi pohditaan EU:n pidemmän aikavälin tukea talouden elvyttämiseksi ja **luodaan puitteet alueen yksityiskohtaisemmalle talous- ja investointisuunnitelmalle, jonka komissio esittää** myöhemmin tänä vuonna. EU tehostaa sitoutumistaan ja tukeaan alueen eurooppalaisen tulevaisuuden toteutumiseksi tukemalla kaikkia kumppaneita **vaadittujen perustavanlaatuisten demokratiaa, oikeusvaltiota ja taloutta koskevien uudistusten toteuttamisessa** entistä tarmokkaammin, kuten tehostetussa lähestymistavassa todetaan.

¹ Komission tiedonanto ”*Liittymisprosessin tehostaminen – Uskottavat jäsenyyšnäkymät Länsi-Balkanin maille*” [COM\(2020\) 57 final](#).

II. EU:n tuki Länsi-Balkanille covid-19:n torjunnassa

EU päätti ryhtyä kriisin johdosta huomattaviin taloudellisiin tukitoimiin ja ottaa myös Länsi-Balkanin mahdollisimman laajasti mukaan niihin. Vaikka muutkin kumppanit ovat myöntäneet alueelle tukea, menettelyjen joustavuus ja oikea-aikaiset päätökset ovat johtaneet siihen, että EU:ta pidetään jälleen kerran alueen tehokkaimpana ja luotettavimpana kumppanina.

EU on valmistellut **yli 3,3 miljardin euron tukipaketin** Länsi-Balkanin kansalaisten hyväksi². Paketti sisältää **38 miljoonaa euroa** määrärahasiirtoja **liittymistä valmistelevasta tukivälineestä (IPA)**³ terveydenhuoltosektorin välittömään tukemiseen erityisesti toimittamalla ihmishenkien pelastamiseen vaadittavia tarvikkeita, kuten henkilönsuojaimia, testejä ja hengityskoneita⁴, **389 miljoonaa euroa** sosiaaliin ja taloudellisiin elvytystarpeisiin vastaamiseksi ja uuden **455 miljoonan euron talouden elvytyspaketin** läheisessä yhteistyössä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, ehdotuksen⁵ **750 miljoonan euron makrotaloudellisesta rahoitusavusta** ja **1,7 miljardin euron tukipaketin Euroopan investointipankilta**. EU antaa myös **4,5 miljoonaa euroa välitöntä humanitaarista apua haavoittuvassa asemassa oleville pakolaisille ja siirtolaisille** näiden suojeluun, ilman huoltajaa olevien alaikäisten tukemiseen sekä terveydenhuoltoon, mukaan lukien covid-19-valmiuteen, ja **8 miljoonaa euroa** hätätilanteen tukea Länsi-Balkanille olosuhteiden pakosta jääneille siirtolaisille ja pakolaisille **vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä**. Lisäksi EU:n **solidaarisuusrahasto** on niiden Länsi-Balkanin maiden käytettävissä, jotka ovat aloittaneet liittymisneuvottelut, ja se kattaa nyt myös kansanterveyskriisit.

Merkittävä osa EU:n taloudellisesta tuesta ohjataan **auttamaan yksityistä sektoria vastaamaan likviditeetti- ja rahoitushaasteisiin** ottamalla käyttöön EU:n rahoittamia takausjärjestelmiä yhteistyössä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa.

EU:n toimitissa noudatetaan **Team Europe -lähestymistapaa**⁶: nopeaa ja kohdennettua tukea varten yhdistetään resursseja EU:n toimielimiltä, jäsenvaltioilta ja rahoituslaitoksilta, erityisesti Euroopan investointipankilta ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta. Varmistamme yhdessä kumppaneiden kanssa, että niille jo myönnetty huomattava EU-rahoitus kohdennetaan pandemian vaikutusten lieventämiseen. Jotkut EU:n jäsenvaltiot antavat myös kahdenvälistä tukea, joko taloudellista tukea tai varustelahjoituksia.

Covid-19-pandemian seurauksena Länsi-Balkanin maat ovat myös **aktivoineet unionin pelastuspalvelumekanismi** ja saaneet jo apua jäsenvaltioilta ja muilta mekanismiin osallistuvilta valtioilta. Mekanismiin osallistuvina valtioina **Serbia, Pohjois-Makedonia ja Montenegro** voivat osallistua rescEU-reservin varustamiseen ja pyytää siltä tukea, esimerkiksi lääketieteellisten vastatoimien ja lääkinnällisten laitteiden varastoinnissa.

² Nykyisen monivuotisen maaohjelman (2014–2020) puitteissa myönnetty rahoitus.

³ Nykyisiä IPA-tukiohjelmiä mukautetaan ja nopeutetaan, esimerkiksi liittymistä valmistelevaa tukivälinettä maaseudun kehittämiseen (IPARD) ja EU:n ja Länsi-Balkanin rajatylittävään yhteistyöhön (REGIO).

⁴ EU rahoituksella toimitetaan noin 95 000 covid-19-testiä, 500 sairaalasänkyä, 450 hengityskonetta, 100 tehohoidon valvontalaitetta, 100 potilasluokittelukonttia, 10 ambulanssia ja yli 4,5 miljoonaa kappaletta henkilönsuojaimia sekä satoja lääkinnällisiä laitteita (kuten röntgenlaitteita, elektrokardiogrammeja, tietokonetomografialaitteita ja infuusiopumppuja) ja tuhansittain muita tarvikkeita (kuten lämpömittareita, katetreja, putkia, injektioruiskuja ja hengityssuojaimia). EU maksoi myös 16 kaukolentoa, joilla kuljetettiin 750 tonnia muista lähteistä hankittuja lääkintätarvikkeita.

⁵ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi makrotaloudellisen rahoitusavun myöntämisestä laajentumis- ja naapuruuskumppaneille covid-19-pandemiakriisin yhteydessä, 2020/0065(COD), 22. huhtikuuta 2020.

⁶ Tiedonanto EU:n maailmanlaajuisista koronavirustoimista (JOIN(2020)11 final), 8.4.2020.

Unionin pelastuspalvelumekanismin järjestämien ja yhteisrahoittamien lentojen ansiosta myös Länsi-Balkanin kansalaisia on kotiutettu Eurooppaan. Länsi-Balkanin pelastuspalveluviranomaiset jatkavat osallistumista pelastuspalvelumekanismiin liittyvään koulutukseen, harjoituksiin ja asiantuntijavaihtoon. EU **arvostaa sitä arvokasta tukea**, jota Länsi-Balkanin maat ovat antaneet EU:lle ja lähinaapureilleen lähettämällä lääketieteellistä henkilöstöä ja laitteita. Se heijastaa solidaarisuutta ja perusarvoja, joille EU rakentuu.

Meneillään oleva pandemia osoittaa näin ollen selvästi, miten EU ja Länsi-Balkan **vastaavat yhdessä yhteisiin haasteisiin**. Tähän sisältyvät **lääkinnällisten laitteiden yhteishankinnat**, alueen vapauttaminen EU:n **vientilupajärjestelmän**⁷ soveltamisesta henkilönsuojainten osalta ja Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen kehittämän **testausmateriaalin tuominen EU:sta**, jotta voidaan varmistaa, että Länsi-Balkanin maiden koronavirustestit toimivat asianmukaisesti. Sidosryhmät eri puolilta aluetta ovat täysipainoisesti mukana EU:n **covid-19-tutkimus- ja innovointitoimissa**. Koko alue hyötyy myös **Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskuksen** antamasta teknisestä avusta ja helpottamasta tietojenvaihdosta. Länsi-Balkanin ehdokasmaat on kutsuttu tarkkailijoiksi **EU:n terveysturvakomiteaan**, ja niille on annettu oikeudet käyttää **varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmää**.

Liikenneyhteisön pysyvän sihteeristön ja CEFTA:n yhteisessä ehdotuksessa vahvistettiin, että niin sanottuja vihreitä kaistoja jatketaan Länsi-Balkanille, mikä takaa välttämättömien tavaroiden nopean kuljetuksen alueella. Komissio on valmis ottamaan alueen tiiviisti mukaan toteuttamaan **yhteistä eurooppalaista etenemissuunnitelmaa** covid-19-rajoitusten purkamiseksi. Nykyisen hätätilanteen ja siihen liittyvien tavaroiden ja henkilöiden liikkumista koskevien rajoitusten poistamisen jälkeen komissio on lisäksi sitoutunut pitkällä aikavälillä parantamaan yhteyksiä Länsi-Balkanille poistamalla rakenteellisia pullonkauloja EU:n ja Länsi-Balkanin rajoilla. Komissio on myös antanut ohjeita⁸ siitä, miten panna täytäntöön **tilapäisiä matkustusrajoituksia**, joita sovelletaan kaikkeen muuhun kuin välttämättömään matkustamiseen kolmansista maista EU:hun. Tämä koskee myös henkilöitä, jotka ovat pakotettuja oleskelemaan EU:ssa pidempään kuin mihin heillä on lupa.

Tämä EU:n ja Länsi-Balkanin yhteistyö sekä EU:n antama tuki **on paljon laajempaa kuin mitä yksikään muu kumppani on antanut alueelle**, mikä kertoo alueen strategisesta merkityksestä. EU:n toimet ovat toteuttaneet intensiivisiä tiedotuskampanjoita EU:n avun toimittamisesta sekä julkaisseet yhteisiä artikkeleita jäsenvaltioiden kanssa paikan päällä, tukeneet ”pysy kotona”-kampanjoita ja edistäneet covid-19-tautia koskevien asiatietojen levittämistä. Tässä yhteydessä yritykset vääristää tietoja kriisin alkuperästä ja sen ratkaisutoimista on torjuttava julkisesti ja voimakkaasti. Samalla on tehostettava yhteistyötä sananvapauden ja tiedotusvälineiden vapauden ylläpitämiseksi.

III. Covid-19:n jälkeen – elpymiseen tähtäävä talous- ja investointisuunnitelma

Länsi-Balkanin maat tarvitsevat jatkuvaa tukea **covid-19-kriisin seurauksista selviämiseen**. Kun covid-19-pandemian hillitsemiseksi toteuttavia välittömiä toimia kevennetään, aloitetaan uusi tiivii yhteistyön vaihe kriisin rajujen sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseksi. Euroopan komissio aikoo esittää myöhemmin tänä vuonna **aluetta koskevan talous- ja investointiohjelman**.

⁷ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/568, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2020, vientiluvan edellyttämisestä tiettyjen tuotteiden viennissä (EUVL L 129, 24.4.2020).

⁸ C(2020) 2050 final.

Ohjelmaan sisältyy **merkittävä investointipaketti alueelle**. Komissio ehdotti 2. toukokuuta 2018 liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) **vuosien 2021–2027** kokonaismäärärahoiksi 14,5 miljardia euroa, joista suurin osa on tarkoitus osoittaa Länsi-Balkanille. Komissio aikoo **kaksinkertaistaa avustusten myöntämisen** Länsi-Balkanin investointikehyksestä tukeakseen yksityisen sektorin kehittämistä, yhteenliitettävyyttä, digitalisaatiota, vihreää toimintaohjelmaa ja sosiaalisia investointeja. Suunnitelmassa tullaan esittämään myös **rahoitusvakuuksien** huomattavaa lisäämistä alueen **julkisten ja yksityisten investointien tukemiseksi Länsi-Balkanin investointikehykseen kuuluvan erityisen takausvälineen avulla**.

Vihreä siirtymä ja digitalisaatio ovat keskeisessä asemassa Länsi-Balkanin talouksien elvyttämisessä ja nykyaikaistamisessa. Investoiminen puhtaisiin ja digitaalisiin teknologioihin ja valmiuksiin yhdessä kiertotalouden kanssa auttaa luomaan työpaikkoja ja kasvua. Tukea annetaan myös Länsi-Balkanin maiden talouksien **kilpailukyvyyn** parantamiseen, **yhteyksien parantamiseen alueella ja EU:n kanssa** sekä Länsi-Balkanin **digitaalisen valmiuden** kehittämiseen. Ihmisten hyväksi toimivaa taloutta tuetaan tekemällä yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla: **koulutus ja terveydenhuolto** (varsinkin terveysjärjestelmien kestävyys kehittäminen), **sosiaalinen suojelu ja osallisuus**, yhtäläiset mahdollisuudet pääsy työmarkkinoille (varsinkin lisäämällä aktiivisten työvoimapolitiikkojen tarjontaa), **oikeudenmukaiset työolot** (muun muassa tukemalla työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vahvistamista) kulttuuri sekä tutkimus ja innovointi.

Liikenne- ja energiayhteyksiin kiinnitetään erityistä huomiota, sillä ne ovat ratkaisevan tärkeitä sekä Länsi-Balkanin että EU:n talouskehityksen kannalta. EU aikoo tänä vuonna ehdottaa 135 miljoonan euron pakettia⁹, jolla rahoitetaan kuutta uutta infrastruktuuri-investointihanketta osana Länsi-Balkanin liitettävyysohjelmaa. Tällä rahoituksella **EU ylittää vuonna 2015 antamansa lupauksen tukea liitettävyysohjelmaa 1 miljardilla eurolla vuoteen 2020 mennessä**. Näin saadaan aikaan lähes 4 miljardin euron vipuvaikutus 45 infrastruktuuri-investointiin, joiden avulla alue yhdistetään Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) ensisijaisiin yhteyksiin, sekä yhteistä etua koskeviin energiayhteisön hankkeisiin. Aktiivinen alueellinen yhteistyö energiayhteisön ja keskeisen Itä-Euroopan ja Kaakkois-Euroopan energiayhteenliittämishankkeen puitteissa antaa hyvän pohjan nopeuttaa investointeja näihin energiayhteyksiin sekä uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskeviin hankkeisiin.

EU kiinnittää jatkossakin erityistä huomiota **nuorten kohtaamiin haasteisiin**, erityisesti työllistymismahdollisuuksiin, eriarvoisuuteen ja lahjakkaiden nuorten pitämiseen alueella **aivovuoden torjumiseksi** sekä alueen **muiden väestönkehitykseen liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi**. Erasmus+ -ohjelman rahoitus alueella on kaksinkertaistunut vuodesta 2018 (yli 65 miljoonaan euroon), ja samalla on kiinnitetty enemmän huomiota ammatilliseen koulutukseen. Digitaalisiin taitoihin sekä tutkimus- ja yrittäjyystaitoihin keskittymistä jatketaan tulevaisuudessa, jotta nuorilla olisi tarvittavat välineet menestyä taloudellisesti ja digitaaliajan ehdoin.

Covid-19-pandemia on nostanut vahvasti esiin EU:n **sisämarkkinoiden** moitteettoman toiminnan merkityksen keskeisenä tekijänä **vaurautemme ja selviytymiskykymme** kannalta. Se on tuonut korostetusti esiin myös EU:n ja Länsi-Balkanin talouksien välisen sekä alueen maiden keskinäisen vahvan sosioekonomisen riippuvuuden. Sen vuoksi on ratkaisevan

⁹ Lisäksi Länsi-Balkanin investointikehyksen (WBIF) puitteissa myönnetään 65 miljoonaa euroa hankkeiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon. Näin ollen EU:n rahoitus vuoden 2020 verkkoyhteyspaketissa nousee 200 miljoonaan euroon.

tärkeää, että **Länsi-Balkanin maiden taloudet verkostoituvat tehokkaammin sekä keskenään että EU:n kanssa.** Tämä edellyttää kaikilta Länsi-Balkanin kumppaneilta vahvempaa sitoutumista osallistavan alueellisen taloudellisen yhdentymisen syventämiseen ja **yhteisten alueellisen markkinoiden kehittämiseen** sovitulla tavalla EU:n säännösten pohjalta ja EU:n sitoumuksia noudattaen. Tämä **lisää alueen houkuttelevuutta investointikohteena.**

Alueelliset järjestöt – alueellinen yhteistyöneuvosto, liikenneyhteisö, energiayhteisö ja Keski-Euroopan vapaakauppa-alue – ovat tässä ratkaisevassa asemassa. EU:n rahoittamilla hankkeilla on myös ollut keskeinen rooli kaupan esteiden vähentämisessä.¹⁰

Kaikilla näillä tukitoimenpiteillä on samat tavoitteet: tehdä Länsi-Balkanin maista **toimivia markkinatalouksia, jotka voivat integroitua täysin EU:n sisämarkkinoihin**, parantaa liiketoiminta- ja investointi-ilmapiiriä ja lisätä siten kauppavirtoja alueen sisällä ja EU:n kanssa¹¹ sekä luoda työpaikkoja ja mahdollisuuksia ja vähentää siten aivovuotoa alueelta. Nykyisen kriisin ei pidä antaa viedä huomiota keskeisistä rakenteellisista heikkouksista, kuten korkeasta työttömyydestä (erityisesti nuorten osalta) ja vähäisestä osallistumisesta työmarkkinoille (erityisesti naisten osalta), työvoiman kysynnän ja tarjonnan epäsuhtaisuudesta, riittämättömästä sosiaalisesta suojelusta, maatalouden heikosta tuottavuudesta ja kilpailukyvyistä sekä yksipuolisesta energiahuollosta ja heikosta energiatehokkuudesta. Kumppaneiden **talousuudistusohjelmiin** perustuva vakiintunut talous- ja rahoitusasioita koskeva vuoropuhelu on edelleen tärkeä makrotaloudellisia ja rakenteellisia uudistuksia ohjaava ja tukeva kehys.

Talous- ja investointisuunnitelman tavoitteena on **vauhdittaa pitkän aikavälin elpymistä**, edistää talouskasvua ja tukea uudistuksia, joita tarvitaan etenemisessä kohti EU-jäsenyyttä. Talous- ja investointisuunnitelman pohjana on Euroopan komission omaa työtään varten vuosiksi 2019–2024 asettamat painopisteet, ja se on niiden mukainen.

IV. Perustavanlaatuisten uudistusten toteuttaminen

Nykyisestä kriisistä toipuminen onnistuu tehokkaasti vain, jos **maat jatkavat uudistussitoumustensa täyttämistä** ja saavat aikaan konkreettisia tuloksia niiden täytäntöönpanossa. Tämä on avainasemassa niiden jäsenyyssäkymien toteutumisessa. Jatkuvien talousuudistusten lisäksi se edellyttää vahvaa keskittymistä **oikeusvaltioperiaatteeseen, demokraattisten instituutioiden toimintaan ja julkishallintoon.**

Oikeusvaltion lujittaminen kaikilta osin on ratkaisevan tärkeää. Se edellyttää riippumatonta ja tehokasta oikeuslaitosta, vakuuttavia tuloksia korruption, järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa sekä perusoikeuksien tehokasta suojelua, sananvapaus ja tiedotusvälineiden vapaus mukaan lukien. Tarkemmin sanottuna on ensiarvoisen tärkeää, että kriisin aikana toteutetut hätätoimenpiteet eivät ole perusperiaatteiden ja -arvojen vastaisia ja että tällaiset toimenpiteet pysyvät oikeasuhteisina, ajallisesti rajoitettuina ja demokraattisen valvonnan alaisina.

¹⁰ Esimerkiksi valmisteverotietojen vaihtojärjestelmää parannettiin, jotta voitiin varmistaa olennaisia tavaroita kuljettavien rekkien varhainen sähköinen tunnistaminen. Tiedot välittyvät rajanylityspaikoille, jolloin rekat voivat ylittää rajan vihreitä kaistoja pitkin.

¹¹ Tältä osin komissio ehdotti 3. huhtikuuta, että EU:n Länsi-Balkanin maille myöntämien yksipuolisten kaupan toimenpiteiden voimassaoloa jatkettaisiin 5 vuodella vuoden 2025 loppuun (COM (2020) 135 final 2020/0051 (COD))

Jo tehtävän yhteistyön pohjalta on erittäin tärkeää varmistaa aktiivisen osallistumisen jatkuminen yhteisillä ja yhteisesti sovitulla toimilla, jotka liittyvät **turvallisuuteen**, kuten rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta, sekä **muuttoliikkeeseen ja rajaturvallisuuteen**. **Demokraattisten instituutioiden kehittäminen ja osallistavammat demokraattiset prosessit** ovat edelleen keskeisiä painopisteitä. **Julkishallinnon uudistaminen** on erittäin tärkeää hallinnon parantamiseksi kaikilla tasoilla. Tähän sisältyy avoimuuden ja vastuuvollisuuden lisääminen, moitteeton julkinen varainhoito ja ammattitaitoisempi hallinto. Edellä mainitut seikat muodostavat yhdessä perustan talouden kestäväälle elpymiselle.

Komissio on edelleen vakaasti sitoutunut tukemaan Länsi-Balkanin aluetta näiden uudistusten toteuttamisessa. Lisätoimenpiteitä esitetään myöhemmin tänä vuonna annettavassa komission tiedonannossa.

Covid-19-kriisi koettelee solidaarisuuttamme ja päättäväisyyttämme, mutta se on myös osoittanut vahvasti, että pystymme tiiviimpään yhteistyöhön eurooppalaisina, joilla on yhteinen kohtalo. Tiedostamme tässä yhteydessä, että Länsi-Balkanin kumppaneiden pitää löytää paikkansa tulevassa Euroopan tulevaisuutta koskevassa pohdintaprosessissa. Yhdessä selviämme kriisistä ja aloitamme elvytystoimet. Vahvistamme yhteistyötämme entisestään, jotta voimme auttaa kumppaneitamme täyttämään EU:n jäsenyysvaatimukset.

**